

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดร้อยเอ็ด**

**Factors affecting Effectiveness of School Management under
Office of The Non- Formal Education and Informal Education,
Roi-et Province**

เทอดพงษ์ ผลจันทร์¹, สุธรรม ธรรมทัศนานนท์², เผชัญญ์ กิจระการ³
Terdpong Poljun¹, Sutham Thamtatsananon², Phachoen Kitrakarn³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด (2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด (4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาจากตัวแปรด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์การแห่งการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. ตำบล จำนวน

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assistant Professor, Dr. Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Associate Professor, Dr. Faculty of Education, Mahasarakham University

158 คน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และเทคนิคการคัดเลือกตัวแปรแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยองค์การแห่งการเรียนรู้ ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ อัตลักษณ์ของสถานศึกษา มาตรการส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา คุณภาพผู้เรียน / ผู้รับบริการและการบริหารการศึกษาคุณภาพการจัดการศึกษา / การให้บริการ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของการบริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาจากตัวแปรด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์การแห่งการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. ตำบล ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด สร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่ $\hat{Y} = 14.051 + 1.736(X_3) + .203(X_1)$

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the factors affecting Effectiveness of School Management under jurisdiction of The Office of The Non-Formal and Informal Education, Roi-et Province, 2) to study the Effectiveness of School Management under jurisdiction of The Office of The Non-Formal and Informal Education, Roi-et Province, 3) to study the relationship between factors affecting Effectiveness of School Management under jurisdiction of The Office of The Non-Formal and Informal Education, Roi-et Province, and 4) to construct the predictive equation of Effectiveness of School Management from variables in Transformational Leadership, Learning Organization, Environment facilitating the Learning based on opinion of school administrators and teachers in Non-Formal Education, under jurisdiction of Office of The Non-Formal and Informal Education, Roi-et Province. The samples of this study were 158 school administrators and teachers of Non-Formal Education in Sub-district, under jurisdiction of Office of The Non-Formal and Informal Education, Roi-et Province. They were selected by Stratified Random Sampling. The research instrument using for data collection, was the Questionnaire as Rating Scale. The statistic using for data analysis consisted of the Stepwise Technique for selecting the variables.

The research findings found that:

1. The factors affecting Effectiveness of School Management under jurisdiction of Office of Non-Formal Education and Informal Education, Roi-et Province, found that it was in “the Highest” level, ranking in order from to low as follows: the Factor of Learning Organization, the Factor of Environment facilitating Learning, and the Factor of Transformational Leadership.

2. The Effectiveness of School Management under jurisdiction of Office of The Non-Formal Education and Informal Education, Roi-et Province, found that it was in “The Highest” level, ranking in order from high to low as follows: the Identity of School, the Measure enhancing the Educational Quality Assurance, the Students’ Quality and the Service Receivers, the Educational Administration, the Educational Quality Management, and the Service Providing.

3. The Relationship between Factors affecting Effectiveness of School Management, and the Effectiveness of School Management, under jurisdiction of Office of The Non-Formal Education and Informal Education, Roi-et Province, found that there was positive significant relationship between Factor and Effectiveness of Management at .05 level.

4. The Predictive Equation of Effectiveness in School Management from variables : the Learning Organization, the Environment facilitating the Learning based on opinion of school administrators and teachers of Non-Formal Education in Sub-district, under jurisdiction of Office of The Non-Formal Education and Informal Education, Roi-et Province, the Predictive Equation was constructed in Raw Score :

$$\hat{Y} = 14.051 + 1.736(X_3) + .203(X_1).$$

Keywords : Effectiveness of School Management, Non-Formal Education, Informal Education

บทนำ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ซึ่งประกอบด้วยมาตรา 25 มาตรา การศึกษาแห่งชาติมีหลักการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนและให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการศึกษาทั้งสามรูปแบบเพื่อให้สามารถพัฒนาการศึกษา

และคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากกลไกและการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายดังกล่าว สมควรให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง มีการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ตามศักยภาพเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

และภูมิปัญญา อันจะมีผลในการพัฒนา
กำลังคนและประเทศชาติให้
เจริญก้าวหน้าต่อไป จึงจำเป็นจะต้องมี
พระราชบัญญัติกฎหมายสำหรับให้
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. และ
ภาคีเครือข่ายดำเนินการจัดการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ให้กับประชาชนให้ได้รับการศึกษาอย่าง
ต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้นเพื่อเป็นการ
สร้างความเข้าใจกับสถานศึกษาและ
บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนภาคี
เครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยให้สนอง
เจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2553 : 1-
9)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรฐาน
และการประกันคุณภาพการศึกษา
มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและ
มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ
ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพ
ภายในและระบบการประกันคุณภาพ
ภายนอก โดยระบบ หลักเกณฑ์และ
วิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้
เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและ
สถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการ
ประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของ

กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้อง
ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำ
รายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้น
สังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผย
ต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนา
คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อ
รองรับการประกันคุณภาพภายนอก การ
บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการ
สำคัญที่จะทำให้กลไกของสถานศึกษา
ขับเคลื่อนภารกิจที่รับผิดชอบดำเนินไป
ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้สำเร็จ
อย่างมีประสิทธิภาพ และในการบริหาร
จะต้องประกอบด้วยปัจจัยทางการบริหาร
ต่าง ๆ ซึ่งมุ่งเน้นการกระจายอำนาจจาก
ส่วนกลางไปยังสถานศึกษา โดยเน้นการ
บริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่
เกี่ยวข้องเพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไป
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และ
มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารจัดการ
การศึกษาทั้งระบบของสถานศึกษาเพื่อ
สร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน/ผู้รับบริการ
ทางการศึกษาว่า การดำเนินการจัด
การศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ
และทำให้ผู้เรียน/ผู้รับบริการมีคุณภาพ มี
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยที่กำหนด (สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา. 2552 : 80)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูที่ปฏิบัติงาน
อยู่ในสำนักงานการศึกษานอกระบบและ

การศึกษาตามอัธยาศัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้มีการศึกษาผลการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อจะได้ทราบถึงประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาและนำผลการวิจัยไปนำเสนอต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา

จากตัวแปรด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์การแห่งการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู กศน. ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้รักษาราชการแทน) ครู กศน. ตำบล ในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 291 คน จากการเปิดตาราง Krejcie & Morgan ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมี ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 158 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสำรวจรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ดังนี้

1. แบบสอบถาม

1.1 แบบสำรวจรายการ (Check List) เป็นแบบสอบถามที่ให้

ผู้ตอบเลือกคำตอบใดคำตอบหนึ่งจากสองหรือหลาย ๆ คำตอบ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน จำนวน 73 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = .981 ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ตอนที่ 3 เป็นส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) และเทคนิคการคัดเลือกตัวแปรแบบขั้นตอน (Stepwise Regression)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2. การหาคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการแจกแจงตัวแปร ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการทำนาย ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

4. การหาค่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และเทคนิคการคัดเลือกตัวแปรแบบขั้นตอน (Stepwise Regression)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู กศน. ตำบล

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู กศน. ตำบล ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	อันดับ	ระดับ
1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.42	0.95	3	มาก
2. องค์กรแห่งการเรียนรู้	4.65	0.50	1	มากที่สุด
3. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.51	0.54	2	มากที่สุด
โดยรวม	4.53	0.66		มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยโดยรวมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู กศน. ตำบล พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ปัจจัยองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.65$)

ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.51$) ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.42$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู กศน. ตำบล ดังตาราง 2

ตาราง 2 ระดับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทุกด้าน

ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	อันดับ	ระดับ
1. คุณภาพผู้เรียน / ผู้รับบริการ	4.59	0.53	4	มากที่สุด
2. คุณภาพการจัดการศึกษา / การให้บริการ	4.57	0.52	5	มากที่สุด
3. การบริหารการศึกษา	4.59	0.53	4	มากที่สุด
4. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.61	0.49	3	มากที่สุด
5. อัตลักษณ์ของสถานศึกษา	4.70	0.48	1	มากที่สุด
6. มาตรการส่งเสริม	4.64	0.51	2	มากที่สุด
โดยรวม	4.62	0.52		มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. ตำบล พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

($\bar{X} = 4.70$) มาตรการส่งเสริม ($\bar{X} = 4.64$) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.61$) คุณภาพผู้เรียน / ผู้รับบริการ และการบริหารการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.59$) และคุณภาพการจัดการศึกษา / การให้บริการ ($\bar{X} = 4.57$)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรพยากรณ์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์

ตัวแปร	X1	X2	X3	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y
X1	1.00									
X2	.269*	1.00								
X3	.728*	.321*	1.00							
Y1	.689*	.241*	.846*	1.00						
Y2	.685*	.211*	.733*	.906*	1.00					
Y3	.684*	.198*	.605*	.873*	.837*	1.00				
Y4	.579*	.220*	.725*	.692*	.602*	.820*	1.00			
Y5	.651*	.190*	.577*	.861*	.821*	.877*	.810*	1.00		
Y6	.557*	.259*	.728*	.577*	.695*	.694*	.661*	.833*	1.00	
Y	.720*	.239*	.831*	.960*	.948*	.938*	.781*	.932*	.792*	1.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรพยากรณ์แต่ละด้านมีค่าระหว่าง 0.269 – 0.728 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ด้านภาวะ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) กับด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3) มีค่าเท่ากับ .728 และด้านที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) กับ ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ (X_2) มีค่าเท่ากับ .269

และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระหว่างตัวแปรเกณฑ์แต่ละด้านมีค่าระหว่าง 0.602 – 0.906 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน (Y_1) และด้านคุณภาพการจัดการศึกษา/การให้บริหาร (Y_2) มีค่าเท่ากับ .906 และด้านที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน (Y_1) กับด้านมาตรการส่งเสริม (Y_6) มีค่าเท่ากับ .577 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ พบว่าปัจจัยทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของ

การบริหารสถานศึกษาในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านสภาพแวดล้อมต่อการเรียนรู้ (X_3) มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด มีค่าเท่ากับ .831

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ในสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด

Model	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	S.E. _{est}	ร้อยละการพยากรณ์
1	(X_3)	.831	.691	5.21348	69.10
2	(X_3) (X_1)	.848	.719	4.98612	71.90

จากตาราง 4 พบว่า ในขั้น Model 1 ตัวแปรพยากรณ์ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3) มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .691 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 5.21348 ในขั้น Model 2 ได้เพิ่มตัวแปรพยากรณ์ด้านภาวะผู้นำ

การเปลี่ยนแปลง (X_1) ทำให้มีค่าอำนาจการพยากรณ์เท่ากับ .719 เพิ่มขึ้น .028 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 4.98612 ลดลง . 22736 นั่นคือตัวแปรพยากรณ์ทั้งสองสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสำนักงานการศึกษานอกระบบและ

การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.848 และกำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R^2) เท่ากับ 0.719 แสดงว่า ปัจจัยทั้งสองร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสำนักงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 71.90 5) ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด

Model	ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E. _b	β	t	p
1	ค่าคงที่(constant)	16.146	4.820		3.350	.001
	ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3)	2.210	.118	.831	18.672	.000
2	ค่าคงที่ (constant)	14.051	4.640		3.028	.003
	ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3)	1.736	.165	.653	10.523**	.000
	ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1)	.230	.058	.254	3.944**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3) และด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งส่งผลทางบวกทั้ง 2 ด้าน โดยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด

ร้อยเอ็ดมากกว่า และสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = 14.051 + 1.736X_3 + .230X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_Y = .653Z_{X_3} + .254Z_{X_1}$$

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล และนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3) สามารถทำนายประสิทธิผลของการ

บริหารสถานศึกษา (Y) ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ร้อยละ 71.90 ส่วนปัจจัยองค์การแห่งการเรียนรู้ (X₂) ถูกตัดออกจากสมการเนื่องจากทดสอบความสัมพันธ์แล้วไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นแสดงให้เห็นว่าผลการศึกษานี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า “มีน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ดตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ปัจจัยองค์การแห่งการเรียนรู้ ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู กศน.

ผลการศึกษาพบว่า มีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผลการปฏิบัติรูปแบบบริหารกระทรวงศึกษาธิการมีการกระจายอำนาจการบริหารให้สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินกิจการหรือบริหารงานทั้งงานวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคลและบริหารทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ที่ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าเป็นเครื่องมือในการทำวิสัยทัศน์และนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 75) อีกทั้งการประเมินระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นกระบวนการสำคัญกิจกรรมหนึ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการบริหารสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาต่างมุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตามกฎเกณฑ์ กติกาตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับการวิจัยของ ปิติพงษ์ วรรณรี (2551 :

153-154) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 มีระดับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยองค์การแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์การแห่งการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มี

ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจะต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นนักบริหารมืออาชีพ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการบริหารจัดการ และมีความมุ่งมั่นที่จะนำสถานศึกษาไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนด สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมในการจัดการ และบุคลากรคำนึงถึงคุณภาพองค์รวมทั้งระบบในการปฏิบัติงาน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาเพราะบรรยากาศที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา บุรีจันทร์ (2551 : 83) ได้ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ

การบริหารสถานศึกษา โดยเลือกรูปแบบการคัดเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด พบว่ามีอยู่ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่สามารถรวมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 71.90 ส่วนปัจจัยภาวะองค์การแห่งการเรียนรู้ (X_2) ถูกตัดออกจากสมการเนื่องจากทดสอบความสัมพันธ์แล้วไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า มีน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด สอดคล้องกับการวิจัยของ นางลักษณรีเรือนทอง (2550 : 162) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์ 8) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง ซึ่งมีความเหมาะสมถูกต้องเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์

ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การวิจัยครั้งนี้สถานศึกษาคควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาคควรมีการจัดทำโครงการที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคลากรในสถานศึกษา เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันให้มากขึ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

1.2 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด ควรให้ความสำคัญในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด และควรมีโครงการที่ส่งเสริมยกย่องให้รางวัลเชิดชูเกียรติแก่ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับสูงและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและกระตุ้นผู้บริหารให้เกิดความ

ตระหนักในการพัฒนาศักยภาพของ
ตนเองและสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษา
ค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ
ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลใน
การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปร
อิสระอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา
เช่น ปัจจัยความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง
และชุมชน และปัจจัยการประกันคุณภาพ
เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา บุรีจันทร์. (2551). ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีต่อ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล. ดุษฎีนิพนธ์
สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิติพงษ์ วรรณรี. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ใน
โรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. การบริหารการศึกษา.
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สาวิตา น้อยทรง. (2552). ปัจจัยด้านภาวะผู้นำและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของโรงเรียนเมืองพิทยา 3 (วัดสว่างฟ้าพุทธาราม). วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2540. ชุดการฝึกอบรมด้วยตนเองการวิจัยใน
ชั้นเรียน (หน่วยที่ 1-10). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เสนาธรรม.